

ASIA

Pehkijärven kunnostus, Tammela

HAKIJAT

Pehkijärvi yhdistys ry, Leila ja Raine Pöyry, Kaisa ja Richard Pelander, Hannu Liski, Seppo Salo, Christel ja Timo Tanskanen, Hannele Tossavainen, Irmeli ja Pertti Sundqvist, Risto Selinheimo, Elina Selinheimo, Sanna Selinheimo ja Stella Selinheimo, Jukka Mansikkaniemi, Eija Palenius ja Mika Kesäniemi, Markku Turunen, Aulikki ja Pentti Jolanki, Johanna ja Petteri Laiho sekä Liisa ja Erkki Salmi

MERKINTÄ

Ympäristölupavirastot on lakkautettu 31.12.2009. Valtion aluehallinnon uudistamista koskevan lainsäädännön voimaantulosta annetun lain (903/2009) 4 §:n 1 momentin mukaan ympäristölupavirastoissa vireillä olevat asiat, jotka aluehallintovirastoista annetun lain (896/2009) nojalla kuuluvat aluehallintovirastoille, siirtyivät 1.1.2010 vastaavalle alueellisesti toimivaltaiselle aluehallintovirastolle. Tämän asian käsittelyä on jatkanut Etelä-Suomen aluehallintovirasto.

VOIMASSA OLEVA LUPA

Vesistötoimikunta on 16.11.1938 antamallaan päätöksellä nro 55 myöntänyt hankkeen toimitsijamiehille Kalle Lamminpäälle, Toivo Heinilälle ja Toivo Viikarille luvan Pehkijärven laskemiseen ja Myllykylänjoen perkaamiseen apulaismaanviljelysinsoori Hemmo Sakari Paasilahden laatiman ja 13.5.1935 allekirjoittaman suunnitelman mukaan. Työn toteuttamisessa tuli noudattaa vesioikeuslain säännöksiä ja päätöksessä sanottuja lupaehtoja. Lupaehdot 1) ja 7) sekä lisämääräys kuuluvat seuraavasti.

- 1) *että laskuhankkeen toimesta ja kustannuksella uudelleen rakennetaan Pihikosken vesilaitospato niin, että tulva-aukon leveys tulee olemaan 4,80 m ja sen kynnyshöheus 17,90 m verrattuna laskuhankkeessa käytettyyn vertailutasoon, sekä rakennetaan vesilaitoksen tuloruuheen, jonka suuaukko padossa on sama kuin tähänkin asti, koskenpuoleiseen laitaan pohjaan asti ulottuva 2,20 m leveä varatulva-aukko sekä tästä koskeen vesilaitospadon alapuolelle johtava riittävän suuri vara-*

tulvaväylä, kuin myös siirretään vesilaitosruuhkan sulkulaitteet sanotun varatulva-aukon ja turpiiniaukon välille, kuitenkin on Pihtikosken vesilaitoksen omistajalla oikeus itse tehdä edellä mainitut työt laskuhankkeen kustannuksella kolmen kuukauden kuluessa saatuaan siihen kehotuksen tämän päätöksen lainvoimaisena ollessa;

- 7) *että peratut vesiväylät hankkeen toimesta vastaisuudessa kunnossapidetään; sekä*

Sitäpaitsi määrätään, että laskemis- ja perkaustyön aikana sekä sen päätyttyä saadaan vesi Pihtikosken vesilaitospadon luona padota korkeuteen 18,70 m ja, milloin vesi padon luona on tätä korkeutta ylempänä, tulee padon tulva-aukon ja vesilaitosruuhkan laidassa olevan varatulva-aukon olla täysin avoimina, puutavarain uiton aikana saadaan kuitenkin uiton menestyksellistä toimittamista varten Pehkijärvestä edellämainittuja tulva-aukkoja supistamalla Pehkijärven veden pinta padota korkeuteen 19,82 m, ei kuitenkaan enää toukokuun 15 päivän jälkeen, jolloin, jos vesipinta padon luona ylittää sallitun padotuskorkeuden 18,70 m, vesilaitospadon sekä varsinaisen että varatulva-aukon tulee olla täysin avoinna. Vielä määrätään, että perkaustyön aikana ja sen päätyttyä saadaan vesi Myllykosken vesilaitospadon luona padota korkeuteen 15,44 m ja milloin vesi padon luona on tätä korkeutta ylempänä, tulee padon tulva-aukkojen ja uittoaukon olla täysin avoimina, ollen kaikki edellä mainitut korkeudet mitattava lasku- ja perkaushankkeessa käytetystä vertailutasosta.

Korkein hallinto-oikeus on 4.9.1939 tekemällään päätöksellä hylännyt päätöksestä tehdyn valituksen ja pysyttänyt vesistötoimikunnan päätöksen.

HAKEMUS

Pehkijärvi yhdistys ry sekä Leila ja Raine Pöyry (Kesäranta RN:o 5:62, Teuro, Tammela), Kaisa ja Richard Pelander (Pehkala RN:o 5:57, Teuro, Tammela), Hannu Liski (Alasalo RN:o 12:0, Teuro, Tammela), Seppo Salo (Pässihaka RN:o 3:47, Teuro, Tammela), Christel ja Timo Tanskanen (Pehkiranta RN:o 5:61, Teuro, Tammela), Hannele Tossavainen (Nuppula RN:o 5:72, Teuro, Tammela), Irmeli ja Pertti Sundqvist (Rantasalo II RN:o 4:51 ja Rantasalo RN:o 4:50, Susikas, Tammela), Risto Selinheimo (Huvi-kumpu RN:o 3:40, Hykkilä, Tammela), Elina, Sanna ja Stella Selinheimo (Inkerilä RN:o 3:64, Hykkilä, Tammela), Jukka Mansikkamäki (Karaköngäs RN:o 4:35, Hykkilä, Tammela), Eija Palenius ja Mika Kesäniemi (Korteranta RN:o 3:36, Hykkilä, Tammela), Markku Turunen (Pehkikallio RN:o 3:245, Hevoniemi, Tammela), Aulikki ja Pentti Jolanki (Pehkilä RN:o 3:294, Hevoniemi, Tammela), Johanna ja Petteri Laiho (Veneniemi-Selkälä RN:o 1:9, Hevoniemi, Tammela) sekä Liisa ja Erkki Salmi (Kuusikko RN:o 5:60, Teuro, Tammela) ovat 20.7.2009 Länsi-Suomen ympäristölupavirastoon toimittamassaan ja sittemmin täydentämässään hakemuksessa pyytäneet lupaa Pehkijärven kunnostamiseen Suomen Salaojakeskus Oy:n laatiman 27.4.2009 päivätyn hakemukseen liitetyn suunnitelman mukaisesti Tammelan kunnassa. Kunnostussuunnitelma sisältää muun muassa Pihtikosken pohjapadon rakentamisen Pehkijärven keskivedenkorkeuden nostamiseksi, Pihtikosken vanhan säännöstelypadon purkamisen, Pihtikosken padon yläpuoleisen uoman perkaamisen sekä Vaihjoen alaosan ja Pehkijärven umpeenkasvaneiden alueiden ruoppaamisen. Hakijat ovat pyytäneet

lisäksi pysyvää käyttöoikeutta pysyvästi veden alle jääviin alueisiin, pohjapadon rakenteiden alle jääviin alueisiin ja padon yläpuoleisen uoman levennämiseksi tarvittaviin alueisiin sekä kulkuoikeuksia pohjapadolle ja uoman levennykselle.

KUNNOSTUSHANKKEEN SUUNNITELMA

Yleistä

Pehkijärvi sijaitsee Tammelan kuntakeskuksen koillispuolella Kokemäenjoen vesistön Loimijoen latvaosalla. Pehkijärvi laskee Myllyjoen kautta noin 6 km:n päässä olevaan Kuivajärveen ja edelleen Tammelan Pyhäjärveen. Järveä säännöstellään noin 1,5 km Pehkijärven alapuolella olevalla Pihtikosken säännöstelypadolla.

Vesistötoimikunta on antanut 16.11.1938 päätöksen Pehkijärven laskemiseksi, jonka korkein hallinto-oikeus on vahvistanut 4.9.1939. Hanke on toteutettu luvan mukaisesti. 1970-luvun alkupuolelta lähtien on tehty aloitteita Pehkijärven säännöstelysuunnitelman muuttamiseksi. Tämän jälkeen Pehkijärven vedenkorkeutta on pidetty 0,4–0,6 m luvanmukaista tasoa korkeammalla, mutta tästä ei ole aiheutunut merkittäviä haittoja. Hankkeen tarkoitus on tilanteen saattaminen lainvoimaiseksi.

Pehkijärven länsiosa kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan ja Suomen Natura 2000-verkoston. Suojelullisten arvojen turvaamiseksi Forssan kaupunki ja Tammelan kunta ovat vuonna 2007 laadittaneet Pehkijärvelle hoito- ja käyttösuunnitelman, jonka mukaisiin hoitotoimenpiteisiin kuuluu Pehkijärven vesipinnan pysyttäminen viime vuosina noudatetulla tasolla.

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on nostaa Pehkijärven keskivedenkorkeutta luvanmukaisesta tasosta siten, että se on hankkeen korkeusjärjestelmässä +19,30 m eli $N_{60} +105,84$ m. Pehkijärven ongelmana on, että sen vedenkorkeus laskee kuivakausina luonnonsuojelullisten arvojen kannalta haitallisen alas. Tällöin myös järven virkistyskäyttöödellytykset huononevat ja järven umpeenkasvu kiihtyy erityisesti järven itäpäässä. Tulvat aiheuttavat haittaa alaville ranta-alueille.

Koska järven nykyinen säännöstelykäytäntö on vastoin voimassaolevaa lupaa, hankkeen tavoitteena on saattaa tilanne lainmukaiseksi. Tavoitteena on lisäksi turvata Pehkijärven suojelulliset ja virkistyskäyttöarvot. Kun vesipinnan lasku estetään, paranevat muun muassa kalojen ja lintujen elinolosuhteet. Tällöin myös järven virkistyskäyttöödellytykset paranevat. Itäosan veneväyläruoppauksilla parannetaan veneilymahdollisuuksia ja Myllyjoen uoman levennyksellä alennetaan suuria tulvia.

Suunnitelmaan kuuluvat seuraavat työt:

- Pihtikosken pohjapadon rakentaminen Myllyjokeen ja Pihtikosken säännöstelypadon purkaminen
- Pehkijärven keskivedenkorkeuden nostaminen luvanmukaisesta tasosta $N_{60} +105,24$ m tasoon $N_{60} +105,84$ m
- Vaihjoen alaosan kunnostusruoppaus

- Pihtikosken padon yläpuolisen uoman perkaaminen
- Pehkijärven umpeenkasvaneiden veden virtausta haittaavien liettymien ruoppaaminen
- Pehkijärven vedenkorkeuksien ja menovirtaamien töidenaikainen säännöstelemine töiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla

Vedenkorkeudet ja virtaamat

Pehkijärven valuma-alueen koko Pihtikosken padolla on 213 km² ja järvisyys 8,3 %. Järven pinta-ala on 1,89 km² ja rantaviivan pituus 14,1 km. Pehkijärven itäosaan laskee pohjoisesta Teuronjoki ja luoteisosaan Vaihijoki. Järven lounaiskulmasta etelään Kuivajärveen ja Pyhäjärveen laskee Myllyjoki.

Pehkijärven vedenkorkeuksia on havaittu vuosina 1971–1972, satunnaisesti vuosina 1980–1981, kesäaikana 2001–2003 sekä säännöllisemmin vuodesta 2004 alkaen. Viime vuosien havaintojen mukaan järven vesipinta on ollut yli 40 % ajasta suunnitellun tavoitevesipinnan N₆₀ +105,84 m alapuolella. Havaitut Pehkijärven vedenkorkeuden tunnusluvut jaksolta 2004–2008 ovat seuraavat:

Pehkijärvi	NW	MW	HW
Korkeusjärjestelmässä N ₆₀	+105,36 m (v. 2006)	+105,88 m	+106,61 m (v. 2004)
Hankkeen järjestelmässä	+18,82 m	+19,34 m	+20,07 m

Pihtikosken padolla on hankkeen korkeusjärjestelmässä oleva asteikko, mutta havaintoja ei ole kirjattu aktiivisesti. Myös Vaihijoessa on asteikko noin 1 km Pehkijärven yläpuolella olevassa sillassa, mutta senkään havaintoja ei ole aktiivisesti kirjattu. Käytävissä olevien satunnaisten havaintojen mukaan erittäin kuivana aikana ja kevään hieman MHQ virtaamaa suuremmalla virtaamalla vedenkorkeus sillan kohdalla ja Pehkijärvestä on likimäärin sama eron ollessa noin 0–2 cm. Muuna aikana välillä syntyy yksittäisten havaintojen perusteella häviötä noin 2–30 cm.

Pehkijärven menovirtaamaa on mitattu Myllyjoen sillalta 16.5.2008, jolloin virtaama oli 8,4 m³/s. Lisäksi virtaamat on laskettu padon kynnysten purkautumisen perusteella 1.7.2008 (0,4 m³/s) ja 3.11.2008 (2,6 m³/s).

Pehkijärven arvioitua luonnontilaiset menovirtaamat ovat seuraavat:

	Arvioitu menovirtaama
HQ _{1/20}	15 m ³ /s
MHQ	9,6 m ³ /s
MQ	1,9 m ³ /s
MNQ	0,4 m ³ /s
NQ	n. 0,1 m ³ /s

Vedenlaatu

Pehkijärven vedenlaatua on tutkittu satunnaisesti vuodesta 1973 lähtien, mutta 2000-luvulla tarkkailu on ollut tiiviimpää. Tutkimuspisteenä on ollut Veneniemennokka järven keskiosilla. Kokonaisfosforin ja hapen kyllästysasteen perusteella järvi kuuluu virkistyskäyttö- ja yleiseen käyttökelpoisuusluokkaan välttävä/tydyttävä välille.

Kalasto ja linnusto

Pehkijärven hoito- ja käyttösuunnitelman (2007) mukaan Pehkijärvi on kokonaisuutena hyvin kalaisa järvi, mutta rehevöitymisestä johtuen myös ns. roskakalaa kuten särkeä ja pienlahnaa on paljon. Tärkeimmät ruokakalat ovat hauki, ahven ja säyne. Natura 2000 -alue on tärkeä kevätkalastuksen kohde kevättulvan aikaan, mutta kesemmällä vesi yleensä laskee niin paljon, että vain Myllyjoen kohdassa, josta joki alkaa, saadaan katiskalla haukea ja ahventa ruokakalaksi.

Nykyisin Pihtikosken säännöstelypato ja sen alapuolella oleva Myllykylän pato muodostavat kaloille nousuesteet.

Pehkijärven alueella on tehty pesimälinnustaselvitys vuonna 2004. Pehkijärven länsiosa kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan ja Suomen Natura 2000 -verkostoon lintudirektiivin mukaisena SPA-alueena FI0344006. Alueella tavataan lintudirektiivin liitteen I lintuja: kalatiira, kaulushaikara, kurki, laulujoutsen, liro, luhtahuitti, mustakurkku-uikku, ruskosuohaukka ja uivelo. Muita tavattuja lajeja ovat ruokokerttunen, isokoskelo, nokikana, naurulokki, valkoviklo, tukkasotka, punasotka ja härkälintu.

Kasvillisuus ja eläimet

Pehkijärven kasvillisuusselvitys on tehty Natura 2000 -alueella vuonna 2004. Selvityksen mukaan järven länsipää on hyvin laajalti umpeenkasvanut ja kasvillisuusvyöhykkeistä suurimman osan muodostavat laajat kortteikot sekä niitä rannan puolella reunustavat sara- ja ruoholuhdat. Avovesialuetta on loppukesästä noin 4 hehtaaria ja se muodostuu pääosin alueen läpi kulkevista väylistä, joita pidetään auki niiton avulla. Alueella havaittiin yhteensä 29 vesikasvilajia, joista kolme on vesisammalia ja loput putkikasveja.

Pihtikosken padon yläpuolella on tavattu liito-oravia.

Suunnitelman mukaan ennen pohjapadon rakennustöiden aloittamista tehdään padon alapuolisella koskialueella korentoselvitys, jonka perusteella Hämeen ympäristökeskus (nykyinen Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus) antaa töiden suorittamisesta tarvittavat ohjeet.

Maankäyttö ja suojelualueet

Hankealueella on voimassa 28.9.2006 vahvistettu Kanta-Hämeen maakuntakaava, jossa Pehkijärven Natura 2000 -alue on merkitty suojeluvarausmerkinnällä SL207. Tammelan kunnan kaavoitusohjelman (2007–2016) mukaan Pehkijärvi kuuluu Susikkaan, Teuron ja Kuuslammin osayleiskaava-alueeseen, jonka yleiskaava on tarkoitus laatia vuosina 2012–2014.

Pehkijärven rannalla on noin 50 ja järven ja Pihtikosken välisellä jokiosuudella noin 15 kesämökkiä ja vakituista asuntoa. Järven virkistyskäyttömuotoja ovat kalastus, uinti ja soutuveneily. Natura 2000 -alueella on rannalla lintutorni ja laavu.

Hämeen ympäristökeskuksen 3.6.2005 tekemällä päätöksellä on Pehkijärven länsipäässä rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi noin 105 hehtaarin suuruinen vesialue. Alueella on kielletty mm. rannan täyttö, ojien kaivaminen, ruoppaukset, vesikasvien niittäminen, kuivattaminen ja muut vesirakennushankkeet. Alueella on sallittu mm. eräät kunnossapitoluonteiset toimenpiteet sekä alueelle laadittavan hoitosuunnitelman mukaiset toimet ja muut ympäristökeskuksen hyväksymät toimenpiteet.

Natura 2000 -alueelle on Hämeen ympäristökeskuksen päätöksillä lisäksi muodostettu yksityisiä luonnonsuojelualueita yhteensä noin 11 ha. Ympäristökeskus on myös hankkinut Natura-alueelta maata luonnonsuojelutarkoituksiin runsaat 30 ha.

Suunnitelmaan kuuluvat työt

Pihtikosken pohjapato

Pihtikosken pohjapadolla estetään ja hidastetaan Pehkijärven umpeenkasvua ja turvataan avovesialueiden säilyminen sekä parannetaan virkistyskäyttöedellytyksiä. Pohjapato rakennetaan Myllyjokeen Pihtikosken säännöstelypadon kohdalle, jossa on mahdollisuus leventää jokiuomaa itärannalle niin, että padon harjalle saadaan riittävästi pituutta. Padon tarkka paikka sovitaan maastossa, jolloin esitettyyn sijaintiin voidaan tehdä vähäisiä muutoksia.

Pohjapadon harjan kokonaispituus on 25 m ja harjan leveys 3–4 m. Pääuoman kohdalla on 0,15 m syvä (pohja $N_{60} + 105,52$ m) ja 0,2 m leveä alivirtaama-aukko ja sivu-uoman kohdalla alennettu loiva V-mallinen alivirtaama-aukko, jonka pohjan taso on $N_{60} + 105,56$ m ja josta luiskat nousevat rantoja kohti tasoon $N_{60} + 105,72$ m. Rantaluiskat ovat kaltevuudessa 1:3 tai loivempia. Uomaa levennetään itärannalle päin, jotta harjan pituus saadaan riittäväksi. Pohjapatoon asennetaan tiivisteseinä joko lahoamattomista puulevyistä tai puuponteista.

Pohjapato ja alavirran puoleinen luiska kivetään kalan kulun mahdollistavaksi. Pohjapatoon upotetaan maisemakiviä ja kalan nousu-ura kivetään hydraulisesti karkeaksi ja allastetaan siten, että kalan nousu on mahdollisimman suuren osan ajasta mahdollista. Kalatiehen rakennetaan 5–7 m välein kiviynnyksiä, joiden kohdalla vesipintojen korkeusero on 0,1–0,2 m.

Pohjapadon verhous rakennetaan lajittumattomasta luonnonkivistä, jonka koko on noin $d_{65} > 0,30$ m. Uuden verhouksen reuna-alueilla soran/soramoreenin sekaan voidaan sekoittaa humusmaata, jolloin reuna-alueen kasvillisuus palautuu nopeammin.

Kalatien valmistuttua alue siistitään. Mahdolliset ylimääräiset massat muo-
toillaan paikan päällä ja kaikki kiviaines käytetään pohjakynnyksen ja kalan
nousu-uran kiveämiseen.

Kulkuyhteys Pihtikosken padolle rakennetaan maantieltä nro 2843 joen
itäpuolelta vanhaa tieuraa pitkin ja maanomistajan kanssa sovittavaan
paikkaan.

Pihtikosken padon yläpuolinen perkaus

Pihtikosken padon yläpuolista Myllyjoen kapeaa uomaa perataan noin 125
m:n matkalla nykyiseen puiseen kävelysiltaan asti ja levennetään pohjal-
taan 7 m:iin. Rantaleikkaus tehdään kaltevuuteen 1:1,5. Alueella tavatun lii-
to-oravan vuoksi jokaisen puun poistotarve harkitaan erikseen työmaan
valvojan kanssa. Hyötypuut jäävät maanomistajille ja raivausjäte viedään
pois.

Kaivumassat, joita syntyy noin 2 000 m³ktr, kuljetetaan erikseen sovittaval-
le läjitysalueelle. Kaivettavaa kiviainesta voidaan mahdollisuuksien mukaan
käyttää pohjapadon runkoon ja verhouksiin. Kaivutyön aikana juoksutus
padolta on mahdollisimman pieni, mutta sitä ei saa sulkea kokonaan.

Samentumishaittojen vähentämiseksi Pehkijärven vedenpintaa voidaan
ennen työn alkua alentaa 0,1–0,3 m tasoon $N_{60} +105,54$ m, jolloin vettä
voidaan varastoida järveen ja virtaama työalueen kautta on pienempi.

Vaihjoen alaosan ruoppaus

Vaihjokea kunnostusruopataan Pehkijärven ja noin 1 km:n päässä olevan
sillan väliltä alkuperäisen 1930-luvun suunnitelman mukaisilla mitoilla. Ruop-
pattavan uoman pituus on 970 m ja massoja syntyy 3 000 m³ktr. Ruop-
pausmassat läjitetään ja levitetään pelloille enintään 0,2 m:n kerroksena tai
muulle erikseen sovittavalle läjitysalueelle niin, etteivät ne valu takaisin jär-
veen.

Teuronjokisuun ruoppaus

Veneilyn turvaamiseksi ruopataan Pehkijärven lähes umpeenliettyneeseen
Teuronjokisuun kohdalla olevaan kannakseen tulevasta keskivesitasosta
1,5 m syvä ja pohjaleveydeltä 7 m leveä väylä. Ruopattavan uoman pituus
on 220 m ja massoja syntyy 2 000 m³ktr. Ruoppaus parantaa myös tulva-
vesien virtausta Pehkijärven itäosasta alavirtaan päin. Ruoppaus tehdään
talvella jään päältä ja massat kuljetetaan erikseen sovittavalle läjitysalueel-
le niin, etteivät ne valu takaisin järveen.

Lamminpäänlammin väylän ruoppaus

Veneilyn turvaamiseksi ruopataan lisäksi Lamminpäänlammiin tulevasta
keskivesitasosta 1,5 m syvä ja pohjaleveydeltä 7 m leveä väylä. Ruopatta-
van uoman pituus on 300 m ja massoja syntyy 3 000 m³ktr. Ruoppaus pa-

rantaa myös tulvavesien virtausta Lamminpäänlammista Pehkijärveen. Ruoppaus tehdään talvella jään päältä ja massat kuljetetaan erikseen sovitavalle läjitysalueelle niin, etteivät ne valu takaisin järveen.

Ruoppaukset Natura 2000 -alueella

Ruoppaustarve on arvioitu Pehkijärven hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Hakemuksen mukaan ruopattavia väyliä ja niiden laajennuksia on noin 3 km:n matkalla. Lisäksi kaivetaan neljälle alueelle avovesiallikoita hakemukseen liitetyn suunnitelmakartan mukaisesti, mutta allikoiden sijainti on kuitenkin ohjeellinen.

Jotta ruoppauksen seurauksena syntyisi mahdollisimman paljon linnuston kannalta hyötyaluetta, ruopataan alueelle monimuotoisia väyliä, joiden pintaleveys on 8–12 m sekä 15–20 m leveitä väylien laajennuksia. Ruoppausvyvyys on keskivesitasosta 1,5 m ja pohjan leveys vähintään 3 m. Ruoppausmassoja arvioidaan syntyvän yhteensä noin 45 000–50 000 m³ktr.

Tavoitteena on poistaa vesikasvillisuus juurineen ja saada aikaan pysyvää avovettä. Ruoppaukset tehdään talvella jään päältä ja massat kuljetetaan kirjallisesti sovittaville läjitysalueille.

Hankkeen vaikutukset

Vaikutukset vedenkorkeuksiin ja virtaamiin

Suunnitellut ja nykyisen luvan mukaiset lasketut tai arvioidut vedenkorkeudet Pehkijärvestä ovat seuraavat ($N_{60} + m$):

	Suunniteltu	Luvanmukainen	Erotus (suunniteltu-luvanmukainen)
HW _{1/20}	106,8	107,0	-0,2
MHW	106,5	106,6	-0,1
MW	105,84	105,24	+0,60
MNW	105,74		+0,5
NW	105,65		+0,4 m

Pohjapadon yläpuolisen kapeikon ruoppaus parantaa merkittävästi virtausta, jolloin tulvakorkeudet laskevat nykyisestä. Teuronjokisuun ja Lamminpäänlammien väylien ruoppauksilla alennetaan Pehkijärven itäosan tulvakorkeuksia.

Pehkijärven menovirtaama kasvaa hieman tulvan nousuvaiheessa, koska järven varastotilavuutta menetetään noin 0,38 milj. m³. Tästä aiheutuva virtaamalisä on yhden vuorokauden ajan noin 4,4 m³/s. Tästä ei arvioida aiheutuvan haittaa tai vahinkoa Myllyjoen alajuoksulle.

Vaikutukset Pehkijärven Natura 2000 -alueeseen

Hakemuksessa esitetyt kunnostustoimenpiteet ovat alueelle laaditun hoito ja käyttösuunnitelman mukaisia eivätkä ne heikennä Pehkijärven Natura 2000 -alueen luontoarvoja. Kunnostustoimenpiteet eivät myöskään ole ristiriidassa Pehkijärven luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräysten kanssa. Hankkeella on myönteinen vaikutus linnustoon ja alueen muun eliöstön elinympäristöihin.

Muut vaikutukset

Suunniteltu Myllyjoen uoman leventäminen ei heikennä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Töiden aikana arvioidaan esiintyvän vähäistä veden samentumista työalueen läheisyydessä, mutta tästä ei arvioida aiheutuvan merkittävää haittaa tai vahinkoa.

Nykyisen säännöstelypadon purkamisen jälkeen poistuvat myös padon hoito- ja korjauskulut.

Hankkeen hyödyt

Hankkeen hyötyjä ovat Natura 2000 -arvojen turvaaminen, virkistyskäyttömahdollisuuksien parantuminen sekä tulvasuojelun parantuminen.

Hakemuksen täydennyksen mukaan Pehkijärven rannalla ja rannan tuntumassa sekä Myllyjoen varrella Pihtikosken padon ja järven välillä on noin 70–75 vakituista tai loma-asuntoa. Järven kunnostuksen seurauksena kiinteistöjen arvo nousee järven virkistyskäyttömahdollisuuksien ja maiseman parantumisen johdosta. Suurempi merkitys on nykytilanteen laillistamisella, koska jos järven vedenpintaa lasketaan nykyisestä tasosta voimassaolevan luvan mukaiseen tasoon, laskee rantakiinteistöjen arvo jopa 10 000–30 000 euroa. Hakemuksen mukaan hankkeen rahassa mitattava laskennallinen hyöty on noin 1,4–1,5 milj. euroa. Hankkeella on lisäksi rahassa vaikeasti arvioitavia hyötyjä.

Vahingot ja haitat

Hakemuksen mukaan syntyy laskennallista vahinkoa ja vettymistä Pehkijärvellä vedenpinnan nostosta luvanmukaisesti tasosta $N_{60} +105,24$ m (= +18,70 m) tasoon $N_{60} +105,84$ m (= +19,30 m). Pehkijärvellä jää pysyvästi veden ja pohjapadon alle alueita yhteensä noin 36,6 ha ja vettymisvahinkoja aiheutuu noin 216 ha:n alueille. Pysyvästi veden tai pohjapadon rakenteiden alle jää tonttimaata yhteensä 3 673 m² ja joutomaata noin 36 ha. Tonttimaata vettyy noin 8,9 ha, peltoa 89,2 ha ja metsämaata 117,5 ha.

Hakemuksen mukaan kaikkiaan laskennalliset haitat ja vahingot ovat yhteensä 874 324,70 euroa. Kun siitä vähennetään vakituisten asuntojen ja kesämökkien osalta hyötynä 20 000 euroa/kiinteistö, on hakemuksen mukaan laskennallinen haitta ja vahinkoa 211 933,20 euroa. Hakemukseen on liitetty kiinteistökohtainen vahinkoarviolaskelma.

Hankkeen suunnittelun aikana Pehkijärven rantavyöhykkeet on laserkeilat-
tu toukokuussa 2005. Pysyvästi veden alle jäävistä alueista, pohjapadon
alle jäävästä alueesta ja Myllyjoen levennykseen tarvittavasta alueesta va-
hinko on arvioitu vesilain mukaisesti 1,5 kertaisena.

Vettyvän alueen vettymisvyöhyke metsämaa- ja joutomaarannoilla on
0,8 m sekä pellolla ja erityiskäyttöön otetulla rannalla (rakennettu tontti)
vettymisvyöhyke on 1,4 m.

Vahinkolaskelmissa on käytetty seurantaryhmän kokouksessa hyväksytyjä
seuraavia hintoja: pelto 8 000 euroa/ha, metsä 500 euroa/ha, joutomaa ja
vesijättö 50 euroa/ha ja tonttimaa 20 euroa/m².

Suunnitelman mukaan hankkeen johdosta ei makseta korvauksia seura-
vista syistä:

- Suunniteltu keskivedenkorkeus on ollut käytössä vähintään 30 vuoden
ajan, joten tilanne ei muutu.
- Kaikkien ranta-alueen kesämökkien ja vakituisten asuntojen arvo romah-
taa vähintään laskennallisia vahinkoja vastaavalla summalla, mikäli Pehki-
järven vesipintaa lasketaan 60 cm nykyisen luvan mukaiseen tasoon.
- Pehkijärven säännöstely-yhtiö eli käytännössä vaikutusalueen maanvilje-
lijät ovat itse pitäneet viime vuosikymmenet vedenkorkeutta tämän suunni-
telman mukaisella tasolla. Lisäksi säännöstely-yhtiön edustajat ovat olleet
mukana suunnittelun ohjausryhmässä hyväksymässä Pehkijärven tavoite-
vesipintaa ja periaatteita, ettei hankkeen vuoksi makseta korvauksia kuin
poikkeustapauksessa. Poikkeuksena on Pihtikosken pohjapadon rakentei-
den alle jäävän alueen ja Myllyjoen uoman levantämiseen tarvittavan alu-
een pysyvästä käyttöoikeudesta tilalle Pihtikoski RN:o 4:55 tehdyn sopi-
muksen mukaisesti maksettava kertakaikkinen korvaus 2 000 euroa, joka
korvataan vesilain mukaisesti 1,5 kertaisena eli korvaus on 3 000 euroa.

Oikeudelliset edellytykset

Hakijat ovat katsoneet, että hanke on yleisen tarpeen vaatima, koska sillä
turvataan Natura 2000 -alueen luontoarvojen säilyminen. Järven rannalla
on lisäksi runsaasti loma-asuntoja.

Hakemuksen mukaan hankkeesta on pyritty sopimaan kaikkien vaikutus-
alueen mahdollista haittaa tai vahinkoa kärsivien maa- ja vesialueiden
omistajien kanssa. Hakemukseen liitetyn vaikutusalueen kiinteistöluettelon
mukaan hankkeen vaikutusalueella on yhteensä noin 170 kiinteistöä. Ha-
kemukseen on liitetty 84 sopimusta yhteensä noin 90 kiinteistön osalta.

Veden ja rakenteiden alle jäävän alueen pinta-ala on yhteensä
366 224 m², josta sopimuksettomia alueita on yhteensä 116 474 m². Haki-
jat omistavat veden ja rakenteiden alle jäävistä alueista 6 040 m², joka on
1,6 % koko veden ja rakenteiden alle jäävästä alueesta.

Hankkeen toteuttaminen

Hankkeen toteuttamiskustannukset ovat hakemuksen kustannusarvion mukaan yhteensä noin 650 000 euroa, josta Natura -2000 alueen ruoppauksien osuus on 500 000 euroa.

Hankkeen toimenpiteiden suoritusjärjestys voi olla vapaa, mutta Pehkijärven tehtävät ruoppaukset kannattaa tehdä talvella ennen pohjapadon rakentamista, jolloin järven vedenpintaa voidaan säännöstelypadon avulla hieman laskea jäädyttämisen ja jään päältä kaivun helpottamiseksi. Pohjapato rakennetaan joko yhtä aikaa Myllyjoen levennyserkkausten kanssa tai sen jälkeen, koska kivisiä perkausmassoja voidaan käyttää pohjapadon verhoukseen ja patorunkoon.

Teuronjokisuun, Lamminpäänlammin väylän ja Vaihijoen ruoppaukset kestävät kukin alle kuukauden, mutta Natura -2000 alueen ruoppaukset kestävät 1,5–2 kk eli käytettävissä olevan pakkaskauden.

Pohjapato rakennetaan syksyllä valmiiksi ennen pakkaukautta kahdessa vaiheessa ohjauksutuksen järjestämiseksi. Rakentaminen toteutetaan joen itäpuolelta, jonne on tieyhteys. Lyhytaikaisesti joki voidaan sulkea, mutta alapuolisen jokiosuuden vedenvaihtuvuuden turvaamiseksi pumpataan vettä työalueen ohi vähintään 30 l/s koko sulkemisajan.

Pihtikosken pohjapadon ja Myllyjoen uoman levennyksen hoito ja kunnossapito jäävät luvan hakijoille. Teuronjokisuun, Lamminpäänlammin väylän ja Natura-alueen ruoppaukset ovat kertaluonteisia ja hakijat eivät tee niille kunnossapitotöitä mahdollisia niittoja lukuun ottamatta. Hakemuksen mukaan Vaihijoen ruoppaus on vanhan suunnitelman mukaan tehtävä kunnossapitoruoppaus, joten sen kunnossapito jää Pehkijärven säännöstelyyhtiölle.

Hakijat ovat tehneet oman ehdotuksensa lupaehdoiksi.

HAKEMUKSESTA TIEDOTTAMINEN

Aluehallintovirasto on vesilain 16 luvun 6, 7 ja 8 §:ssä säädetyllä tavalla kuuluttamalla asiasta aluehallintovirastossa ja Tammelan kunnassa varannut tilaisuuden muistutusten ja vaatimusten tekemiseen ja mielipiteiden esittämiseen hakemuksen johdosta viimeistään 12.4.2010. Kuulutus on erikseen lähetetty tiedoksi asiakirjoista ilmeneville viranomaisille ja asianosaisille.

MUISTUTUKSET JA VAATIMUKSET

1) Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue on katsonut, ettei hanke ole ristiriidassa Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuoden 2015 tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa. Alueen Natura-arvoihin toimenpiteillä on positiivinen vaikutus. Vastuualue on vaa-

tinut, että vedenpinnan korkeutta tulee tarkkailla Hämeen ELY-keskuksen hyväksymällä tavalla. Vesilain 2 luvun 14 a §:n mukainen tarkkailusuunnitelma tulee toimittaa keskukselle hyväksyttäväksi hyvissä ajoin ennen töiden aloittamista. Muilta osin vastuualue on puoltanut luvan myöntämistä normaalein lupaehdoin.

2) Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kalatalousryhmä on ilmoittanut, että Pehkijärven kalasto koostuu tyypillisistä rehevien järvien kalalajeista ahvenesta, hauesta ja särkikaloista. Kalastus järvellä on kuitenkin vaikeaa runsaan vesikasvillisuuden vuoksi. Myllyjoen kalastosta ei ole tarkempaa tietoa, mutta siinä olevien kalojen kulkuesteiden vuoksi sen kalataloudellinen arvo lienee vähäinen.

Kalatalousryhmän mielestä hankkeen suurin hyöty lienee kesäaikainen vesimaiseman kohentuminen ja rantojen virkistyskäytön ja veneilyn edellytysten paraneminen. Pinnanostossa ja ruoppauksessa vesitilavuuden kasvaessa kalaston elinmahdollisuudet paranevat, mutta jatkossakin vähäinen vesitilavuus yhdessä veden huonon laadun ja huonon talvisen happitilanteen kanssa heikentävät mahdollisuuksia järven kalakantojen hoitoon. Myös Myllyjoen muut kalojen kulkuesteet haittaavat edelleen kalojen vapaata liikkumista ko. alueella.

Lisäksi hanke äärevöittää jonkin verran Myllyjoen virtaamia, mutta muutokset eivät liene kovin suuria. Kalat pääsevät nousemaan suunnitellun pohjapadon yli alivirtaamakautta lukuun ottamatta. Padon rakennustyöt sekä ruoppaukset aiheuttavat tilapäistä samentumishaittaa ja lisäävät kiintoainetta ja ravinnekuormitusta. Massiivinen ruoppaus voi aiheuttaa myös happikatoa ja kalakuolemia, mutta haittaa on mahdollista vähentää asianmukaisilla työtavoilla ja -menetelmillä.

Kalatalousryhmä on katsonut hankkeen parantavan osaltaan kalakantojen hoidon ja kalastuksen edellytyksiä ja se on puoltanut luvan myöntämistä normaalein lupaehdoin.

3) Tammelan kunnan ympäristölautakunta on lausunnossaan muun ohella pitänyt tärkeänä, että jo kolmenkymmenen vuoden ajan perkausyhtiön toimesta järvellä pidetylle vedenkorkeudelle saataisiin vesilain mukainen lupapäätös. Valvonnan kannalta on tärkeää saada lupapäätöksellä vahvistettua hakemuksen mukainen vedenkorkeus. Säännöstelyn viranomaisvalvonta on tähän asti ollut mahdotonta, koska ei ole ollut järkevää vaatia luvan mukaisen vedenkorkeuden noudattamista.

Lautakunta on katsonut, että Natura-arvojen säilymistä turvaamiseksi esitetyt toimenpiteet tulee toteuttaa lähivuosina ja että Natura-alueella tehtävät toimenpiteet tulee rahoittaa valtion rahoituksella. Lautakunta on pitänyt tärkeänä, että valtio varaa budjettiin toimenpiteisiin tarvittavaa rahoitusta. Lautakunnan käsityksen mukaan toimenpiteitä tullaan Natura-alueella toteuttamaan siinä aikataulussa, kun yhteiskunnan rahoitusta on saatavilla.

4) AA (Poikkipuro RN:o 2:82, Hykkilä, Tammela) on esittänyt, että myös Oksjoen suu ruopataan noin 50–70 m:n matkalta ylävirtaan ja siinä oleva selkeytysallas tyhjennetään. Oksjoki laskee Pehkijärveen muistuttajan omistaman tilan Poikkipuro kohdalla. Kyseisellä joenuomalla on taipumusta tulvia ja muistuttajan käsityksen mukaan myös sen kunnostus käy tämän hankkeen myötä luonnostaan. Mikäli Oksjoen uoman ruoppausta ei toteuteta, muistuttaja on ilmoittanut vastustavansa myös muuta kunnostusta, koska vedenpinnan teoreettinenkin korotus lisää tulvavaaraa. Muistuttajalle ei ole tullut mitään tietoa järven 2007 valmistuneesta hoito- ja käyttösuunnitelmasta eikä siitä, että vedenpinnan tasoa on pidetty luvan mukaista tasoa korkeammalla. Muistuttajan käsityksen mukaan kaikille maanomistajille olisi pitänyt tulla infoa asiasta.

5) BB (Mikkola RN:o 1:40, Josvansaari RN:o 1:176 ja Suosaari RN:o 1:108, Susikas, Tammela) on pitänyt pohjapadon rakentamista positiivisena vaihtoehtona nykyisen padon tilalle. Luvassa tulisi kuitenkin asettaa tarkat vaatimukset vedenpinnan korkeuden tarkkailulle pohjapadon rakentamisen jälkeen ja patoa tulisi korjata välittömästi, jos vedenpinta nousee luvamukaisesta tasosta edes hiukan. Muistuttaja on vaatinut, että uusi lupa myönnetään nykyistä luvattomasti ylläpidettyä tasoa alhaisemmaksi, koska nykyisen tason virallistaminen on maanviljelijän kannalta kohtuutonta.

Muistuttajan mielestä kosteikko olisi parempi vaihtoehto Vaihjoen alaosan tulvasuojeluruoppauksille, esimerkiksi ns. Susikaslammin aluetta voitaisiin kunnostaa. Myös ruoppauksen aiheuttamat häiriöt peltojen viljelylle pitäisi muistaa. Ruoppauksesta aiheutuneita kuluja ei saisi myöskään langettaa maanviljelijöille.

6) Hykkilän ja Loimosten osakaskunnat ovat ilmoittaneet, että osakaskunnat ovat 6.4.2010 pitämässään vuosikokouksessa päättäneet vastustaa käyttöoikeuden myöntämistä luvan hakijoille Hykkilän kylän yhteiseen vesialueeseen ja vesijättöön 834-404-876-2 sekä Loimosten uudistilan yhteiseen vesialueeseen ja vesijättöön 834-404-876-3.

7) CC (Pehkijärvi RN:o 4:3, Hykkilä, Tammela), **DD** (Vaihiranta RN:o 4:54 ja Pihtimäki RN:o 3:13, Susikas, Tammela), **EE** (Vaihiranta II RN:o 4:20, Susikas, Tammela), **FF** (Rinteelä RN:o 6:9, Hykkilä, Tammela), **GG** (Myllypakka RN:o 3:339, Hevoniemi, Tammela), **HH** (Kauhtio RN:o 4:70, Hykkilä, Tammela) sekä **II** (Arvela RN:o 1:18, Hykkilä, Tammela) ovat muistutuksessaan muun muassa huomauttaneet, että Pehkijärven nykyisen säännöstelyoikeuden omistaa säännöstely-yhtiö, jonka osakkaita ovat myös hakemuksen jättäneet kesämökinomistajat. Hanke olisi voitu toteuttaa myös säännöstely-yhtiön puitteissa, mutta hakijoilla ei ole ollut minkäänlaista halua rakentamaan yhteistyöhön. Säännöstely-yhtiö ei ole valmis osallistumaan hakemuksessa tarkoitettuun vedenpinnan nostamiseen, koska siihen ei ole tarvetta. Mikäli hakijoiden esittämä lupahakemus hyväksytään ja säännöstelyoikeus siirtyy pois sen nykyiseltä haltijalta, on oikeuden menettäminen korvattava.

Nykyisestä vedenkorkeudesta

Pehkijärven keskivedenkorkeus on ollut huomattavasti lupaehtojen sallimaa korkeampi, koska luvan muutosta anova taho on jatkuvasti pitänyt vettä voimassa olevia lupaehtoja korkeammalla. Vedenkorkeuden rikkominen on vastoin hakijoiden lausuntoa aiheuttanut jokavuotista haittaa ja suoranaista vahinkoa Pehkijärven, Susikaslammin ja Lamminpäänlammin ranta-alueille. Keväisin työt ovat viivästyneet tai jääneet osittain kokonaan tekemättä, kesällä kasvusto on saattanut tukehtua pellolla seisoneeseen veteen ja osa sadosta on saattanut jäädä korjaamatta. Lisäksi jatkuvasti korkealla pidetty vesi on aiheuttanut ojien umpeen painumista ja haitannut ojaston toimintaa. Haitalla on ollut taloudellista merkitystä, koska osa alueen pelloista sijaitsee tulva-alueella.

Lamminpäänlammin rannalla olevat rakennukset ovat useita kertoja kyseisen ajanjakson aikana joutuneet puutteellisten juoksutusten vuoksi veden saartamiksi. Lamminpäänlammin ja Susikaslammin rantojen omistajat eivät hyödy vedenkorkeuden nostamisesta eikä kummallakaan lammella ole voimassa olevia suojeluohjelmia. Niiden rannat joutuvat entistä vaikeampien tulvien ja suurempien ongelmien kärsijöiksi.

Suojeluohjelmassa mainittu pääasiallinen luontotyyppi on vaihettumissuo, joka on syntynyt kuivatustoimenpiteiden seurauksena. Suojelun toteuttamisvaiheessa silloinen Hämeen ympäristökeskus on todennut nykyisen tilanteen oleva sopiva suojelun kannalta, eikä tarvetta muutoksiin kuten vedenpinnan nostoon ole. Muistuttajien käsityksen mukaan suojelualueen nykyinen tila ei ole uhattuna ainakaan säännöstely-yhtiön toimesta, eikä hanketta voida perustella yleisen tarpeen tai edun vaatimaksi.

Nykyisen tilanteen laillistaminen

Vedenkorkeuden pitäminen jatkuvasti 0,4–0,6 m luvanmukaista korkeammalla on tapahtunut kokonaan hakijoiden toimesta ja lupaviranomaiselta haetaan laillistamista omankädenoikeudella hankitulle hyödyille. Hyöty on hankittu jatkuvalla painostamisella ja Pihtikosken padolla tapahtuneilla padon sulkemisilla, joista ei ole ilmoitettu säännöstely-yhtiön muille osakkaille.

Padon rakenteen muuttaminen

Nyt esitetty suunnitelma uudesta pohjapadosta poikkeaa täysin Pehkijärven kunnostushankkeen ohjausryhmän 23.10.2008 tekemästä päätöksestä. Tällöin pöytäkirjaan kirjattiin kanta, jonka mukaan päätetään lähteä hakemaan lupaa, jossa yksi Pihtikosken padon luukuista automatisoidaan ja muut lukitaan vain virallisten hoitajien avattaviksi. Säännöstely-yhtiön näemyksen mukaan padossa tulee säilyttää mahdollisuus aktiiviseen vedenpinnan säätelyyn. Korvaukset on suoritettava paikkakunnalla tapahtuneiden kiinteistökauppojen käyvän hintatason mukaan.

Pihtikosken kylämiljööön muutos

Nykyisen padon purkaminen ja uuden pohjapadon rakentaminen vaikuttavat koko kylän keskeiseen luonteeseen joenvarteen syntyneenä pienyhteisönä. Lisäksi hankkeen alkuunpanijoissa ei ole mukana lainkaan kyläläisiä, vaan muualla asuvia vieraspaikkakuntalaisia.

Rakennustyöt ja niiden toteuttaminen

Hakemuksen mukaan padon rakentaminen tapahtuu syyskesällä ja mahdolliset ruoppaukset talvella jään päältä. Muistuttajat ovat epäilleet suunnitelmassa esitettyä hankkeen toteutustapaa. Tästä syystä mahdolliset ruoppaustoimet pitäisi suorittaa ensimmäisenä ja padon vaatimat toimet vasta niiden jälkeen. Myös ruoppauksessa tarvittava läjitysalue on muistuttajien mielestä ongelmallinen ja lupaviranomaisen on vaadittava hakijoilta suunnitelma läjityksen järjestämisestä.

8) JJ (Lepistönranta RN:o 3:60, Susula RN:o 3:37, Inkeri RN:o 3:56 ja Henni RN:o 3:57, Hykkilä, Tammela) ovat vastustaneet luvan myöntämistä. Mikäli lupa kuitenkin myönnetään, muistuttajat ovat vaatineet korvauksia myöhemmin esitettävän laskelman mukaan. Tällöin tulevat harkittavaksi toteuttamisen yhteydessä syntyvä vahinko ja myöhemmin syntyvät vahingot (mm. tulvavahingot). Muistuttajien mielestä on oikeudenmukaista, että kaikki hyödynsaajat osallistuvat myös kustannuksiin.

9) KK (Alitalo II RN:o 4:69, Hykkilä, Tammela) on vastustanut luvan myöntämistä. Jos lupa myönnetään, muistuttaja on vaatinut asianmukaisia korvauksia.

HAKIJOIDEN SELITYS Hakijat ovat antaneet selityksensä muistutuksista ja vaatimuksista.

AA (4) muistutuksesta hakijat ovat todenneet, että ohjausryhmässä ruoppauksen osalta hankkeeseen on rajattu vain hakemuksessa mainitut kohteet. Paikalliset kohteet voidaan toteuttaa erillisinä hankkeina niiden rahoituksen varmistuttua ja ELY-keskuksen ohjeiden mukaisesti. Vedenpinnan nosto luvanmukaisesta tasosta nykyiselle tasolle on hakijoiden mielestä järven kannalta välttämätöntä.

BB (5) muistutuksesta hakijat ovat ilmoittaneet, että ohjausryhmässä vedenpinnan tasoksi on valittu nykyinen taso ja sen alentaminen olisi järven kannalta erittäin haitallista. Normaalisti lupaehdoissa on yhtenä kohtana tarkkailu, jossa hakijat veloitetaan tarkkailemaan järven vedenkorkeutta, jotta pato toimii suunnitelman mukaisesti. Tältä osin hakijoilla ei ole huomauttamista.

Hykkilän ja Loimosten osakaskuntien (6) muistutuksen osalta hakijat ovat ilmoittaneet, etteivät muistutuksessa esitetyt huomautukset ja käyttöoikeutta koskeva vastustus vastaa osakaskuntien vuosikokouksessa tehtyä päätöstä. Muistutuksen allekirjoittaneet Pentti Alanko ja Reijo Ylitalo on nimetty edustamaan osakaskuntia Pehkijärven kunnostushanketta koskevis-

sa mahdollisissa jatkotoimissa, mutta tällä ei ole tarkoitettu antaa oikeuksia tehdä osakaskuntia sitovia päätöksiä tai muita oikeustoimia. Hakijat ovat pitäneet täysin virheellisenä muistutuksen väittämää, että osakaskunnat olisivat vastustaneet käyttöoikeuden myöntämistä luvan hakijoille osakaskuntien alueisiin. Osakaskuntien sääntöjen mukaan päätöasiat on ilmoitettava kirjallisesti 30 päivää ennen kokousta puheenjohtajana toimivalle toimitsijamiehelle. Koska tällaista ilmoitusta ei ollut tehty, vuosikokous ei ole voinutkaan käsitellä ko. vastustusasiaa päätösasiana. Hakijat ovat esittäneet muistutuksen hylkäämistä.

Hakijat ovat vaatineet, että **CC ym:n (7)** säännöstely-yhtiön nimissä esittämät näkemykset ja vaatimukset hylätään, koska muistutusta ei ole käsitelty asianmukaisesti säännöstely-yhtiön päättävissä elimissä eivätkä vaatimukset muutoinkaan ole asianmukaisia. Muistutuksen allekirjoittaneilla henkilöillä ei ole yhtiösopimuksen mukaista oikeutta puhevallan käyttämiseen säännöstely-yhtiön puolesta.

Yhteistyön ja yhtiön toiminnan osalta hakijat ovat huomauttaneet, että säännöstely-yhtiö on pitänyt yhden kokouksen vuonna 1972 ja tämän jälkeen yhtiökokous on pidetty 21.4.2005 CC:n kokoon kutsumana, mutta varsinaista toimitsijamiesten kokousta ei esimerkiksi HH ole kertaakaan kutsunut koolle. Varsinaisia käytännön toimenpiteitä padon ylläpitämiseksi ei yhtiön taholta ole toteutettu viime vuosikymmeninä.

Pehkijärven rannan asukkaat ovat olleet useampaan kertaan tuloksetta yhteydessä säännöstely-yhtiön toimitsijamieheen CC. Tämän johdosta on perustettu Pehkijärvi yhdistys, jonka yhtenä tavoitteena on ollut järven kunnostaminen.

Muistuttajien korvausvaatimuksen osalta hakijat ovat todenneet, että hankkeen tarkoitus on nimenomaan nykyisen vedenpinnan tason vakiinnuttaminen sekä vaikean ja tulvilla vaarallisen padon hoidon helpottaminen. Lisäksi korvausvaatimus on yksilöimätön.

Lisäksi hakijat ovat huomauttaneet, että järven länsipää kuuluu Natura 2000 -alueeseen valtakunnallisesti arvokkaana lintuvesialueena. Korkein hallinto-oikeus on antanut po. aluetta koskevan päätöksen 14.6.2000 (3051/1/98), joka on koskenut valtioneuvoston päätöstä, jolla Pehkijärvi on ilmoitettu komissiolle SPA-alueeksi. Korkein hallinto-oikeus on todennut, ettei valtioneuvoston päätös ole lainvastainen. Alueelle on myös muodostettu myöhemmin yksityisiä luonnonsuojelualueita, joita koskevat rauhoitusmääräykset, joiden mukaan myös kuivattaminen on kielletty. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä todetaan umpeenkasvun olevan merkittävä uhkatekijä ja biologitoimisto Jari Venetvaaran tekemän hoito- ja käyttösuunnitelman mukaan vedenkorkeus laskee kuivakausina luonnonsuojelullisten arvojen kannalta haitallisen alas. Tästä on myös merkittävää haittaa järven virkistyskäytön kannalta.

Järven yleisten virkistyskäyttömahdollisuuksien, kalakantojen hoidon ja kalastuksen edellytysten parantamiseksi sekä Natura-alueita koskeviin vel-

voitteisiin viitaten hakijat ovat katsoneet, että hanke on vesilain 2 luvun 8 §:n mukaan yleisen tarpeen vaatima.

Vedenkorkeuden ja nykyisen tilan laillistamisen osalta hakijat ovat ilmoittaneet, että nykyinen lupaehtoja korkeampi vedenkorkeus juontaa juurensa vuonna 1972 pidettyyn säännöstely-yhtiön kokoukseen, jossa on päätetty pitää kesäveden korkeus tasolla +19,30 m (N_{60} +105,84 m). Monissa yhteisissä kokouksissa ja yleisötilaisuuksissa on todettu, ettei vedenkorkeudesta +19,30 m ole haittaa maanviljelylle Pehkijärven vaikutusalueella. Varsinaiset haitat syntyvät tulva-aikana johtuen pääasiassa Pehkijärvestä laskevasta Myllyjoesta, jonka veden juoksumäärä ei riitä kuin noin 5 m³/s vedenpinnan pysyessä tasolla 19,30 m. On väärin syyttää ulkopuolisia tahoja veden liiallisesta korkeudesta. Nykyisellä säännöstelypadolla ei pystytä vaikuttamaan tulvakorkeuksiin, jotka johtuvat padon yläpuolisen Myllyjoen kapenevasta joenosasta.

Rakennustyön aikataulun osalta hakijat ovat ilmoittaneet, että heidän mielestään patotyöt ja sen yläpuolisen uoman ruoppaus ovat kiireellisimmät työt. Muut ruoppaustyöt tehdään heti, kun niiden osalta varmistuu eri osapuolien osallistuminen rahoitukseen.

JJ (8) muistutuksen osalta hakijat ovat ilmoittaneet katsovansa, että rakentaminen on vesilain 2 luvun 8 §:n mukainen yleisen tarpeen vaatima eikä muistuttajien esittämiä vahingonkorvausvaatimuksia tule hyväksyä. Lisäksi esitettyjen kunnostustoimenpiteiden mm. Myllyjoen uoman leventämisen oletetaan vähentävän tulvia ja näiden aiheuttamia vahinkoja.

Hakijat ovat kiistäneet **KK (9)** korvausvaatimuksen ja esittäneet samat huomautukset kuin edellä kohdassa 8.

ALUEHALLINTOVIRASTON RATKAISU

Luparatkaisu

Aluehallintovirasto myöntää Pehkijärvi yhdistys ry:lle sekä Leila ja Raine Pöyrylle (Kesäranta RN:o 5:62, Teuro, Tammela), Kaisa ja Richard Pelanderille (Pehkala RN:o 5:57, Teuro, Tammela), Hannu Liskille (Alasalo RN:o 12:0, Teuro, Tammela), Seppo Salolle (Pässihaka RN:o 3:47, Teuro, Tammela), Christel ja Timo Tanskaselle (Pehkiranta RN:o 5:61, Teuro, Tammela), Hannele Tossavaiselle (Nuppula RN:o 5:72, Teuro, Tammela), Irmeli ja Pertti Sundqvistille (Rantasalo II RN:o 4:51 ja Rantasalo RN:o 4:50, Susikas, Tammela), Risto Selinheimolle (Huvikumpu RN:o 3:40, Hykkilä, Tammela), Elina, Sanna ja Stella Selinheimolle (Inkerilä RN:o 3:64, Hykkilä, Tammela), Jukka Mansikkamäelle (Karaköngäs RN:o 4:35, Hykkilä, Tammela), Eija Paleniukselle ja Mika Kesäniemelle (Korteranta RN:o 3:36, Hykkilä, Tammela), Markku Turuselle (Pehkikallio RN:o 3:245, Hevoniemi, Tammela), Aulikki ja Pentti Jolangille (Pehkilä RN:o 3:294, Hevoniemi, Tammela), Johanna ja Petteri Laiholle (Veneniemi-Selkälä RN:o 1:9, Hevoniemi, Tammela) sekä Liisa ja Erkki Salmelle (Kuusikko RN:o 5:60, Teuro, Tammela) luvan Pehkijärven kunnostamiseen Tammelan kunnassa hakemukseen liitetyn 27.4.2009 päivätyn suunnitelman mukaisesti. Lupaan

sisältyy Pihtikosken pohjapadon rakentaminen ja Pihtikosken vanhan säännöstelypadon purkaminen, Pihtikosken padon yläpuolisen Myllyjoen uoman perkaaminen, Vaihjoen alaosan kunnostusruoppaus, Teuronjokisuun ruoppaus, Lamminpäänlammin väylän ruoppaus sekä väylien ja allikoiden ruoppaus Natura 2000 -alueelle.

Pehkijärven keskivedenkorkeus ja samalla vesilain (264/1961) 1 luvun 6 §:n mukainen vesialueen raja maata vastaan, joka nyt on $N_{60} + 105,24$ m, tulee pohjapadon rakentamisen jälkeen olemaan $N_{60} + 105,84$ m.

Aluehallintovirasto myöntää edellä mainituille luvan saajille pysyvän käyttöoikeuden vedenpinnan noston seurauksena veden alle jääviin maa-alueisiin, jotka kuuluvat lupamääräyksestä 18) ilmeneviin kiinteistöihin ja joiden osalta käyttöoikeudesta ei ole sovittu.

Pysyvien käyttöoikeuksien myöntämisestä aiheutuvat edunmenetykset määrätään korvattavaksi lupamääräyksessä 18). Hankkeesta ei ennalta arvioiden aiheudu muuta vesilain mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai edunmenetystä.

Luvan saajien on noudatettava vesilain säännöksiä ja seuraavia lupamääräyksiä.

Lupamääräykset

Rakenteet ja muut työt

1) Myllyjoen Pihtikoskeen rakennetaan pohjapato 13.3.2009 päivätyn asemapiirustuksen nro 10.1 (mittakaava 1:200) mukaiseen paikkaan ja 13.3.2009 päivätyn leikkauspiirustuksen nro 10.2 (mittakaava 1:100) mukaisesti.

Pohjapadon harjan kokonaispituus on 25 m ja leveys 3–4 m. Uomaa levennetään itärannalle päin, jotta harjan pituus saadaan riittäväksi. Pääuoman kohdalle tehdään 0,2 m leveä alivirtaama-aukko, jonka pohja on tasolla $N_{60} + 105,52$ m. Sivuuoman kohdalle tehdään alennettu loiva V-mallinen alivirtaama-aukko, jonka pohja on alimmassa kohdassa $N_{60} + 105,56$ m ja aukon reunoilla luiskat nousevat tasolle $N_{60} + 105,72$ m.

Pohjapato ja alavirran puoleinen luiska kivetään kalankulun mahdollistavaksi. Järven puoleisen luiskan kaltevuus on 1:3 tai loivempi ja alavirran puoleisen alimman luiskan keskikaltevuus on 1:30 tai loivempi. Kalatiehen rakennetaan 5–7 m välein kivikynnyksiä, joiden kohdalla vesipintojen korkeusero on 0,1–0,2 m.

Mikäli Pehkijärven vedenkorkeudet pohjapadon rakentamisen jälkeen poikkeavat merkittävästi suunnitelmassa esitetyistä, tulee pohjapadon rakennetta muuttaa Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen hyväksymällä tavalla siten, että suunnitellut vedenkorkeudet toteutuvat.

2) Myllyjoen Pihlikosken vanha säännöstelypato puretaan pohjapadon rakentamisen aikana siten, että Pehkijärven vedenkorkeudessa ja juoksutuksessa ei tapahdu haitallisia muutoksia.

3) Pehkijärven rantaan helposti päästävään paikkaan on rakennettava vedenkorkeusasteikko Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymään paikkaan ja asteikkoon on merkittävä korkeus $N_{60} + 105,84$ m.

4) Pihlikosken padon yläpuolista Myllyjoen uomaa perataan 13.3.2009 päivätyn yleispiirustuksen nro 11 (mittakaava 1:1000, 1:1000/1:100 ja 1:100)) mukaisesti noin 125 m:n matkalta puiseen kävelysiltaan asti ja uoman pohjaa levennetään 7 metriin. Rantaleikkaus tehdään kaltevuuteen 1:1,5. Uoman itäpuolelta uomaa levennetään padosta 20 m entiseen tielinjaan asti ja siitä ylävirtaan päin uomaa levennetään länsipuolelta. Perattava massamäärä on yhteensä 2 000 m³tr. Perkausmassat käytetään pohjapadon rakenteisiin tai kuljetetaan pois erikseen sovittaville läjitysalueille.

5) Vaihijoen alaosa kunnostusruopataan 970 metrin matkalta 13.3.2009 päivätyn yleispiirustuksen nro 12 (mittakaava 1:5000, 1:2000/1:100 ja 1:100) mukaisesti. Uoman pohjan leveys on 2,5 m ja luiskien kaltevuus 1:1,5. Ruopattava massamäärä on yhteensä 3 000 m³tr.

6) Teuronjokisuun kohdalla Pehkijärvestä olevaan kannakseen ruopataan veneilyn turvaamiseksi 13.3.2009 päivätyn yleispiirustuksen nro 14 (mittakaava 1:5000, 1:1000/1:100 ja 1:100) mukaisesti 220 m pitkä väylä. Sen syvyys on 1,5 m tulevasta keskivedenkorkeudesta. Väylän pohjan leveys on 7 m ja luiskien kaltevuus 1:2 tai loivempi. Ruopattava massamäärä on 2 000 m³tr.

7) Lamminpäänlammiin ruopataan veneilyn turvaamiseksi 13.3.2009 päivätyn yleispiirustuksen nro 15 (mittakaava 1:5000, 1:1000/1:100 ja 1:100) mukaisesti 300 m pitkä väylä. Sen syvyys on 1,5 m tulevasta keskivedenkorkeudesta, pohjan leveys 7 m ja luiskien kaltevuus 1:2 tai loivempi. Ruopattava massamäärä on 3 000 m³tr.

8) Pehkijärven Natura 2000 -alueelle ruopataan allikoita ja monimuotoisia väyliä 13.3.2009 päivätyn piirustuksen nro 13 (mittakaava 1:8000 ja 1:100) mukaisesti. Väylien pintaleveys on 8–12 m ja laajennettavien väylien pintaleveys 15–20 m. Väylien syvyys on 1,5 m tulevasta keskivedenkorkeudesta ja pohjan leveys vähintään 3 m. Väylien reunassa luiskien kaltevuus vaihtelee siten, että puolet on kaltevuudeltaan 1:1,5 tai jyrkempiä ja noin 10 % väylän reunasta on luiskan yläosassa kaltevuudessa 1:5 tai loivempia. Ruopattava massamäärä on noin 50 000 m³tr.

Töiden suorittaminen ja kunnossapito

9) Töiden suorittamisen helpottamiseksi ja veden samentumishaittojen vähentämiseksi Pihtikosken pohjapadon rakentamisen ja Myllyjoen uoman perkaamisen aikana Pehkijärven vedenpintaa voidaan ennen töiden aloittamista alentaa 0,1–0,3 m ja alimmillaan tasoon $N_{60} +105,54$ m. Vesipinta on nostettava normaalitasolle, kun se töiden suorittamisen kannalta on mahdollista. Minimijuoksumäärä töiden aikana on 30 l/s.

10) Luvan saajilla on töitä suorittaessaan oikeus vähäisessä määrin poiketa suunnitelmassa esitetystä edellyttäen, että työt tehdään sovitulla alueella sekä Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla.

11) Työt on suoritettava siten ja sellaisena aikana, että vesistölle ja sen käytölle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa tai häiriötä sekä niin, ettei vettä tarpeettomasti padoteta. Kaivutyöt tulee pyrkiä tekemään vähän veden aikana ja mahdollisimman suurelta osin kuivatyönä. Veden samentumista aiheuttavia töitä tulee välttää kalojen kutuaikana.

Ruoppaustyöt tulee suorittaa 1.10.–31.3.välisenä aikana.

12) Pihtikosken padon yläpuolinen Myllyjoen uoman perkaaminen on suoritettava siten, ettei siitä ole haittaa liito-oravalle.

Ennen pohjapadon rakennustöiden aloittamista on tehtävä suunnitelman mukaisesti korentoselvitys padon alapuolisella koskialueella.

Näiltä osin perkaamis- ja rakennustyöt on suoritettava Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen ohjeiden mukaisesti.

13) Kaivu- ja ruoppausmassat on läjitettävä maa-alueille siten, etteivät ne pääse valumaan takaisin vesistöön.

Kaivu- ja ruoppausmassoja saa sijoittaa vain niiden kiinteistöjen maa-alueille, joiden omistajat ovat antaneet kirjallisen suostumuksensa massojen sijoittamiselle alueelleen.

14) Luvan saajilla on töiden aikana oikeus tarvittaessa määrin käyttää työmaa-alueille johtavia teitä ja tehdä työpatoja. Töiden päätyttyä työpädat ja maanomistajien vaatimuksesta työmaatiet on purettava ja syntyneet vahingot viivytyksettä korvattava.

15) Töiden päätyttyä rakennustöiden jäljet on siistittävä sekä rakennuspaikat muutoinkin saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

16) Luvan saajat ovat vastuussa Pihtikosken pohjapadon ja peratun Myllyjoen uoman sekä hankkeeseen kuuluvien muiden rakenteiden ja laitteiden kunnossapidosta.

Luvan saajilla on kunnossapitoa varten tarvittava kulkuoikeus kiinteistöjen Myllypakka RN:o 3:339 ja Yhteiset maa-alueet RN:o 878:1 (Hevoniemi, Tammela) sekä Pihtikoski RN:o 4:55 (Susikas, Tammela) kautta.

Tarkkailu 17) Luvan saajien on tarkkailtava hankkeen vaikutuksia sen vaikutusalueella ja Pehkijärven vedenkorkeuksia lupamääräyksessä 3) sanotulla asteikolla Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen hyväksymällä tavalla. Ehdotus tarkkailusuunnitelmaksi on toimitettava vastuualueen hyväksyttäväksi viimeistään kaksi kuukautta ennen töiden aloittamista.

Tarkkailun tulokset on toimitettava tarkkailusuunnitelmassa sanotuin määräjain sanotulle vastuualueelle ja Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Tarkkailun tulokset on lisäksi annettava pyynnöstä tiedoksi niille, joiden oikeuteen tai etuun tiedot saattavat vaikuttaa.

Käyttöoikeudet ja korvaukset

18) Luvan saajien on, mikäli ei toisin sovita, maksettava asianomaisille oikeudenomistajille vedenpinnan noston seurauksena veden alle jääviin maa-alueisiin myönnettyistä pysyvistä käyttöoikeuksista seuraavat kerta-kaikkiset korvaukset, joihin sisältyy vesilain 11 luvun 6 §:n mukainen puoli-toistakertaisuus. Korvauksissa on otettu huomioon virkistyskäyttömahdollisuuksien parantumisen hyöty 10 000 euroa vakituisen asunnon tai kesämökin käsittävän rantakiinteistön osalta.

Kiinteistön nimi RN:o Omistajat	Pinta-alan menetys m ²		Korvaus euroa
	Joutomaa	Tontti tai vesijätö	
Tammelan kunta, Teuro 442			
Rantapalsta	8:8	8 600	
Koivikko x)	6:24		506
Lamminpää	6:10	2 372	
Yli-Tuomola x)	5:106	1 770	
Koitti x)	5:102		241
Ranta-Koitti	5:101	103	
Ylä-Rantala x)	5:85		105
Suomaa x)	5:40		50
Kaislaranta	2:84	156	
Tammelan kunta, Susikas 438			
Siltainsuu	5:9	18 157	
Martinmetsä	5:8	3 863	
Rauhala	4:9	24	
Ojala	4:3	14	
Tammelan kunta, Hykkilä 404			
Kauhtio	4:70	217	
Pehkijärvi	4:3	554	
Lepistönranta x)	3:60		506
Hykkilän kylän yhteinen vesialue ja vesijätö	876:2	22 366	
Loimosten uudis- talon yhteinen ve- sialue ja vesijätö	876:3	52 816	
Tammelan kunta, Hevoniemi 403			
Vekkilä	3:309	646	
Mustalaismäki	2:78	1 336	
Nokkalevo x)	2:77		899
Pehkiniemi x)	2:76		238
Santeri x)	2:52	336	
Ranta-Anttila x)	1:226		15
Naulinmaa I	1:70	1 089	

x) = korvauksessa on otettu huomioon virkistyskäyttöhyöty 10 000 euroa vakituisen asunnon tai kesämökin käsittävän rantakiinteistön osalta

Tietoverkossa olevasta päätöksestä on poistettu omistajatiedot ja korvaussummat.

Korvaukset on maksettava ennen töiden aloittamista mutta kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua tämän päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta.

Eräpäivästä lähtien korvauksille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa. Viivästyskoron määrä on kulloinkin voimassa oleva korkolain 12 §:ssä tarkoitettu viitekorko lisättynä seitsemällä prosenttiyksiköllä.

Vesilain 11 luvun 15 §:n mukaista tallettamista ei korvattavien etujen vähäisyyden vuoksi tarvitse suorittaa.

19) Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva vahinko on korvattava viivytyksettä asianomaiselle vahingonkärsijälle, ellei toisin sovita. Mikäli korvauksista ei päästä sopimukseen, vahingonkärsijä voi saattaa asian aluehallintoviraston ratkaistavaksi.

20) Mikäli tässä päätöksessä tarkoitettu hankkeesta aiheutuu sellainen vahinko, haitta tai muu edunmenetyks, jota lupapäätöstä annettaessa ei ole edellytetty ja josta luvan saajat ovat vesilain mukaan vastuussa, edunmenetyksen kärsinyt tai yleisen edun niin vaatiessa asianomainen viranomais- tai saattaa asian lupapäätöksen lainvoiman estämättä aluehallintoviraston ratkaistavaksi siinä järjestyksessä, kuin hakemusasioista on vesilain säädetty.

Töiden suoritusaika

21) Työt on aloitettava neljän vuoden kuluessa ja saatettava olennaisilta osiltaan loppuun seitsemän vuoden kuluessa siitä, kun tämä päätös on saanut lainvoiman uhalla, että lupa ja myönnetty käyttöoikeudet raukeavat.

Ilmoitukset 22) Luvan saajien on hyvissä ajoin tarkoitusta vastaavalla tavalla ilmoitettava töiden aloittamisesta asianomaisille maanomistajille sekä kirjallisesti Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

23) Töiden valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti Etelä-Suomen aluehallintovirastolle, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle sekä Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Perustelut

Luvan myöntäminen

Luvan myöntäminen edellyttää vesilain (264/1961) 2 luvun 6 §:n 2 momentin mukaan, että hankkeesta saatava hyöty on huomattava siitä aiheutuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edunmenetykseen verrattuna. Hyöty on määrättä siten kuin vesilain 2 luvun 11 §:ssä sanotaan ja milloin hakijoille samalla myönnetään sanotun luvun 7–9 §:ssä tarkoitettu oikeus, on oikeuden myöntämisestä saatava hyöty ja aiheutuva edunmenetyks myös otettava huomioon.

Pehkijärven länsiosa on valtakunnallisesti arvokas lintuvesialue, joka sisältyy valtioneuvoston hyväksymään lintuvesiensuojeluohjelmaan, ja 136 ha:n suuruinen alue järven länsiosasta sisältyy Natura 2000 -verkostoon Euroopan yhteisön lintudirektiivin mukaisena erityissuojelualueena eli SPA-alueena Pehkijärvi FI0344006. Järven länsiosaan on lisäksi perustettu useita luonnonsuojelualueita Hämeen ympäristökeskuksen päätöksillä kat- taen yhteensä noin 120 ha. Kanta-Hämeen maakuntakaavassa Pehkijär- ven Natura 2000 -alue on merkitty suojeluvarausmerkinnällä SL207.

Pehkijärven vedenkorkeutta on laskettu vesistötoimikunnan 16.11.1938 an- taman lupapäätöksen nojalla. 1970-luvulta lähtien Pehkijärven vedenkor- keutta on pidetty 0,4–0,6 m luvanmukaista tasoa korkeammalla. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on Pehkijärven nykyisen ja noin 30 vuotta vallin- neen keskivedenkorkeuden laillistaminen. Lisäksi tavoitteena on Pehkijär- ven linnustollisten ja luonnonsuojelullisten arvojen turvaaminen sekä järven ylimpien vedenkorkeuksien alentaminen ja alimpien vedenkorkeuksien nostaminen. Hanke parantaa järven virkistyskäyttömahdollisuuksia ja ruoppauksilla lisätään veden virtauksia ja veneilymahdollisuuksia. Kun ve- sitilavuus kasvaa, kalojen elinmahdollisuudet paranevat, ja Pihtikosken pohjapato ja kalatie mahdollistavat kalankulun.

Hankkeen vaikutusalueella on yhteensä noin 170 kiinteistöä, joista luvan saajat omistavat 16. Pehkijärven rannalla ja sen tuntumassa sekä Myllyjo- en varrella Pihtikosken padon ja järven välillä on yhteensä noin 75 vakituis- ta tai loma-asuntoa. Sopimus hankkeen toteuttamisesta on tehty noin 90 kiinteistön osalta. Veden ja rakenteiden alle jäävän alueen pinta-ala on yh- teensä 366 224 m², josta sopimuksettomia alueita on yhteensä 116 474 m² eli 31,8 %. Luvan saajat omistavat veden ja rakenteiden alle jäävistä alu- eista yhteensä 6 040 m² eli 1,6 %.

Rakennustöiden ja ruoppausten aikana aiheutuu vähäistä ja lyhytaikaista veden samentumista työalueen läheisyydessä, mutta tästä ei aiheudu mer- kittävää haittaa tai vahinkoa. Hakemussuunnitelman kiinteistökohtaisen vahinkoarvion mukaan hankkeen laskennalliset vahingot, haitat ja muut edunmenetykset muiden kuin luvan saajien kiinteistöjen osalta ovat yh- teensä noin 748 000 euroa ilman vesilain 11 luvun 6 §:n mukaista puolitois- takertaisuutta. Suunnitelman mukaan hankkeesta rantakiinteistölle aiheu- tuva hyöty on 20 000 euroa kunkin vakituisen asunnon tai kesämökin käsit- tävän kiinteistön osalta. Hankkeen rahassa mitattava kiinteistökohtainen laskennallinen hyöty on suunnitelman mukaan siten yhteensä noin 1,5 milj. euroa. Hankkeesta on lisäksi hyötyä luonnonsuojeluarvoille, mutta sen ra- hallista arvoa on vaikea arvioida.

Aluehallintovirasto pitää edellä sanottua suunnitelman arviota hankkeen kiinteistökohtaisesta hyödyistä liian suurena. Yleisten vesilain mukaisten arviointiperusteiden mukaan hyötynä voidaan ottaa huomioon muun muas- sa kiinteistöjen arvoa nostava virkistyskäyttömahdollisuuksien parantumi- nen, jonka aluehallintovirasto arvioi tässä tapauksessa olevan 10 000 eu- roa kunkin vakituisen asunnon tai kesämökin käsittävän rantakiinteistön osalta. Tämä on otettava huomioon korvauksia määrättäessä. Tällöin

hankkeen rahassa mitattava kiinteistökohtainen hyöty on yhteensä noin 750 000 euroa. Aluehallintovirasto katsoo ottaen lisäksi huomioon Pehkijärven linnustollisten ja luonnonsuojelullisten arvojen yleiseen etuun kohdistuvan hyödyn, että hankkeesta saatava hyöty on erityisesti yleiseltä kannalta katsottuna siitä aiheutuvaan vahinkoon, haittaan ja muuhun edun menetykseen verrattuna huomattava.

Hanke tukee Kokemäenjoen-Saaristomerren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuoteen 2015 tavoitteiden saavuttamista ja siihen liittyvässä Hämeen vesienhoidon toimenpideohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä, jotka koskevat rehevöityneiden järvien kunnostusta ja kalankulun turvaamista. Vesienhoitosuunnitelman mukaan kalojen ja muiden vesieläiden vapaan liikkumisen turvaaminen on yksi vesienhoidon keskeinen tavoite. Hanke on vuonna 2007 laaditussa Tammelan Pehkijärven hoito- ja käyttösuunnitelmassa ehdotettujen toimenpiteiden ja tavoitteiden mukainen ja hankkeella on siten myönteinen vaikutus Pehkijärven Natura 2000 -alueen linnustollisiin ja luonnonsuojelullisiin arvoihin. Hanke ei myöskään ole järven länsiosaan perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräysten vastainen.

Edellä sanotun perusteella edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa.

Käyttöoikeudet

Pehkijärven keskivedenkorkeus nousee hankkeen seurauksena 60 cm vesistötoimikunnan 16.11.1938 antaman lupapäätöksen mukaisesta tasosta. Hankkeen toteuttamiseksi on tarpeen myöntää vesilain mukainen pysyvä käyttöoikeus ja määrätä luvan saajat maksamaan siitä asianomaisille oikeudenomistajille kertakaikkiset korvaukset lupamääräyksestä 18) ilmenevien maa-alueiden osalta, jotka jäävät vedenpinnan noston seurauksena veden alle ja joiden omistajat eivät ole tehneet sopimusta hankkeen toteuttamisesta tai ole luvan saajina.

Aluehallintovirasto viittaa edellä kohdassa luvan myöntäminen sanottuun. Pehkijärven linnustollisten ja luonnonsuojelullisten arvojen turvaaminen pysyttämällä järven nykyinen ja jo noin 30 vuotta vallinnut keskivedenkorkeus hakemussuunnitelman mukaisesti on yleisen edun kannalta tärkeää, koska kyseinen Natura 2000 -alue on vesisyvyydeltään matalaa ja alueen umpeenkasvu haittaa alueen arvoa lintuvetenä. Pehkijärven laskeminen 60 cm nykyistä ja pitkään vallinnutta keskivedenkorkeutta alemmalle tasolle vesistötoimikunnan 16.11.1938 antaman lupapäätöksen mukaisesti olisi haitallista linnustolle ja luonnonsuojelullisille arvoille.

Vaikka luvan saajat edustavat yksityistä tahoa, aluehallintovirasto katsoo, että edellä sanotun perusteella Pehkijärven linnustollinen ja luonnonsuojelullinen arvo on merkittävä ja hanke on yleisen tarpeen vaatima. Pysyvä käyttöoikeus veden alle jääviin maa-alueisiin voidaan siten myöntää vesilain 2 luvun 8 §:n nojalla.

Vahingot, haitat ja muut edunmenetykset

Aluehallintovirasto määrää luvan saajat maksamaan vedenpinnan noston seurauksena veden alle jääviin maa-alueisiin myönnetystä pysyvästä käyttöoikeudesta asianomaisille oikeudenomistajille kertakaikkiset korvaukset lupamääräyksestä 18) ilmenevien maa-alueiden osalta, joiden omistajat eivät ole tehneet sopimusta hankkeen toteuttamisesta tai ole luvan saajina. Kiinteistöjen arvoa nostavan virkistyskäyttömahdollisuuksien parantumisen hyödyn, joka edellä sanotun mukaisesti on 10 000 euroa kunkin vakituisen asunnon tai kesämökin käsittävän rantakiinteistön osalta, aluehallintovirasto ottaa huomioon lupamääräyksessä 18).

Pihtikosken pohjapadon rakenteiden alle kiinteistöistä Pihtikoski RN:o 4:55 ja Yhteinen vesialue RN:o 876:1 (Susikas, Tammela) sekä Yhteiset maa-alueet RN:o 878:1 ja Hevoniemen yhteinen vesialue ja vesijättö RN:o 876:1 (Hevoniemi, Tammela) jäävien maa- ja vesialueiden osalta on tehty kiinteistöjen omistajien kanssa sopimukset hankkeen toteuttamisesta. Kiinteistöä Pihtikoski RN:o 4:55 koskevaan sopimukseen sisältyy myös Pihtikosken padon yläpuolisen Myllyjoen uoman perkaukseen tarvittava maa-alue ja kiinteistön omistajalle maksettava yhteensä 3 000 euron kertakaikkinen korvaus. Mainittujen kiinteistöjen osalta aluehallintovirasto ei myönnä pysyvää käyttöoikeutta eikä siten myöskään määrää korvauksia.

Hakemussuunnitelman kiinteistökohtaiseen vahinkoarvioon sisältyvien laskennallisten vettymishaittojen osalta aluehallintovirasto hyväksyy luvan saajien esityksen eikä määrää niistä maksettavaksi korvauksia niiden maa-alueiden osalta, joiden omistajat eivät ole tehneet sopimusta hankkeen toteuttamisesta eivätkä ole luvan saajina. Hankkeen vaikutusalueen rantakiinteistöjen virkistyskäyttömahdollisuuksien parantumisen kiinteistön arvoa nostava hyöty 10 000 euroa vakituisen asunnon tai kesämökin käsittävän kiinteistön osalta on otettu huomioon lupamääräyksessä 18) rantakiinteistöjen käyttöoikeuskorvauksen vähennyksenä. Lisäksi hanke parantaa järvimaisemaa, yleisiä virkistyskäyttömahdollisuuksia ja ruoppauksilla parannetaan veneilymahdollisuuksia. Näistä aiheutuu hyötyä kaikille rantakiinteistöille.

Hankkeen toteuttamisen seurauksena Pehkijärven lupapäätöksen mukainen keskivedenkorkeus nousee 60 cm, jolloin rantakiinteistöjen vettymisvyöhyke siirtyy saman verran ylemmäs kullakin kiinteistöllä. Järven vedenkorkeus on ollut tällä tasolla jo noin 30 vuotta ja rantakiinteistöjen maankäyttö on tähän sopeutunut. Lisäksi järven ylimmät vedenkorkeudet laskevat noin 20 cm sekä yli- ja keskivedenkorkeuden vaihteluväli pienenee noin 80 cm, jolloin vettymisvahinkojen vaikutusvyöhyke pienenee korkeussuunnassa ja tulvien kesto aika lyhenee. Siten Pehkijärven rantakiinteistöjen vettymisvahingot pienenevät hankkeen seurauksena.

Näin ollen aluehallintovirasto katsoo, että ei ole perusteltua määrätä luvan saajia korvaamaan rantakiinteistöjen laskennallisia vettymishaittoja.

Korvattava päätös Kun tämän päätöksen mukainen Myllyjoen Pihtikosken pohjapato on rakennettu ja Pihtikosken vanha säännöstelypato purettu, tämä päätös korvaa vesistötoimikunnan 16.11.1938 antaman päätöksen nro 55 koskien Pehkijärven laskemista ja Myllykylänjoen perkaamista.

Lainkohdat Vesilain (264/1961) 2 luvun 3 §, 4 §, 6 §:n 2 momentti, 8 §, 11 § ja 11 a §, 11 luvun 3 §, 5 §, 6 §, 14 §, 14 a § ja 15 § sekä 16 luvun 23 a §

Muistutuksiin ja vaatimukseen vastaaminen

Aluehallintovirasto ottaa **Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastualueen (1)** tarkkailua koskevan vaatimuksen huomioon lupamääräyksestä 17) ilmenevällä tavalla.

AA (4) muistutuksen osalta aluehallintovirasto toteaa, että Oksjoen suun ruoppaus ei sisälly tähän hankkeeseen. Aluehallintovirasto hylkää vaatimuksen luvan epäämiseksi, koska edellytykset luvan myöntämiselle ovat olemassa edellä luparatkaisussa ja sen perusteluissa sanotun mukaisesti. Hanke ei lisää tulvavaaraa, vaan Pehkijärven ylimmät vedenkorkeudet laskevat noin 20 cm ja vedenkorkeuksien vaihteluväli pienenee.

BB (5) vedenkorkeuden tarkkailua koskeva vaatimuksen aluehallintovirasto ottaa huomioon lupamääräyksessä 17) ja padon korjaamista tarvittaessa koskevan vaatimuksen lupamääräyksessä 1). Aluehallintovirasto katsoo, että edellytykset luvan myöntämiselle nykyisten ja noin 30 vuotta vallinneiden vedenkorkeuksien laillistamiseksi ovat olemassa edellä luparatkaisussa ja sen perusteluissa sanotun mukaisesti. Hankkeen toteuttamisesta ja siitä aiheutuvista kuluista ovat vastuussa luvan saajat.

Aluehallintovirasto hylkää **Hykkilän ja Loimosten osakaskuntien (6), GG ja hänen myötäpuoltensa (7), JJ (8)** sekä **KK (9)** luvan epäämistä tai käyttöoikeuden myöntämättä jättämistä tarkoittavat vaatimukset, koska edellytykset luvan ja käyttöoikeuden myöntämiselle ovat olemassa edellä luparatkaisussa ja sen perusteluissa sanotun mukaisesti. Kiinteistö Lepistönranta RN:o 3:60 on myyty ja lupamääräykseen 18) sisältyy käyttöoikeuskorvaus kiinteistön uusille omistajille.

KÄSITTELYMAKSU 4 144,50 euroa

Lasku lähetetään erikseen Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Perustelut Aluehallintovirastojen vuosien 2012 ja 2013 maksuista annetun valtioneuvoston asetuksen (1572/2011) 7 §:n 2 momentin mukaan suoritteesta, jota koskeva asia on tullut vireille ennen tämän asetuksen voimaantuloa, peritään maksu asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan. Hakemuksen vireilletuloaika huomioon ottaen maksuun sovelletaan ympäristölupaviraston maksullisista suoritteista annettua ympäristöministeriön asetusta (1388/2006), jonka liitteenä olevan maksutaulukon mukaan ruoppausta suuruudeltaan yli 20 000–200 000 m³tr koskevan ve-

silain 2 luvun mukaisen asian käsittelystä perittävän maksun suuruus on 3 070 euroa. Maksua on korotettu 35 %, koska asian käsittelyn vaatima työmäärä on ollut maksutaulukossa mainittua työmäärää suurempi.

LUPAPÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös

Pehkijärvi yhdistys ry ym.

Jäljennös päätöksestä

Tammelan kunta

Tammelan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ ympäristö ja luonnonvarat (sähköisesti)

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/ elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri/ kalatalous (sähköisesti)

Suomen ympäristökeskus (sähköisesti)

Ilmoitus päätöksestä

Asianosaisille listan dpoESAVI-93-04-09-2010 mukaan.

Ilmoittaminen ilmoitustauluilla

Tieto päätöksen antamisesta julkaistaan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen ilmoitustaululla ja päätöksestä kuulutetaan Tammelan kunnan virallisella ilmoitustaululla.

MUUTOKSENHAKU Päätökseen saa hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta valittamalla.

Liite Valitusosoitus

Esko Vähäsöyrinki

Leena Simpanen

Hannu Kokko

Ulla Kuusiniemi

Päätöksen tekemiseen ovat osallistuneet ympäristöneuvokset Esko Vähäsöyrinki (puheenjohtaja), Leena Simpanen ja Hannu Kokko. Asian on esitellyt ympäristölakimies Ulla Kuusiniemi.

UK/si

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätökseen saa hakea valittamalla muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta**. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitusaika päättyy **16.4.2012**.

Valitusoikeus Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun tai asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, kuntien ympäristön-suojeluviranomaiset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset.

Valituksen sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan Vaasan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero ja mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa (mikäli yhteystiedot muuttuvat, on niistä ilmoitettava Vaasan hallinto-oikeudelle, PL 204, 65101 Vaasa, sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi)
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta
- mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitus, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (faxilla tai sähköpostilla)

Valituksen liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- mahdollisen asiamiehen valtakirja tai toimitettaessa valitus sähköisesti selvitys asiamiehen toimivallasta

Valituksen toimittaminen Etelä-Suomen aluehallintovirastolle

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kaksin kappalein Etelä-Suomen aluehallintovirastolle. Valituskirjelmän on oltava perillä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, faxina tai sähköpostilla. Sähköisesti (faxina tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston yhteystiedot

käyntiosoite:	Ratapihantie 9, 00520 Helsinki
postiosoite:	PL 110, 00521 Helsinki
puhelin:	(vaihe) 020 636 1040
fax:	09 6150 0533
sähköposti:	ymparistoluvat.etela@avi.fi
aukioloaika:	klo 8 - 16.15

Oikeudenkäyntimaksu Valittajalta peritään asian käsittelystä Vaasan hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annettussa laissa on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.